

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3095/2019. (V. 7.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.632.458/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.632.458/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány – annak kiegészítésében pontosított tartalma – szerint a támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését. A támadott bírósági határozat alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [2] 1.1. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2003. szeptember 5-én, majd 2003. szeptember 18-án a végrehajtást kérő kérelmére jogerős végrehajtandó határozatok alapján végrehajtást rendelt el az indítványozóval szemben. A végrehajtást foganatosító bíróságok a szükséges iratokat megküldték mindkét ügyben ugyanannak az önálló bírósági végrehajtónak, aki előtt eredetileg két, eltérő ügyszámon folyt a végrehajtási eljárás. A végrehajtó ezt követően értesítette a végrehajtást kérőt, hogy az ügyeket egyesítette, és erről szóló határozatát megküldte az indítványozónak is, majd végrehajtási cselekményeket foganatosított. 2004 januárjában a végrehajtó megállapította, hogy az eljárás szünetel és erről szóló határozatát az indítványozónak és a végrehajtást kérőnek is kézbesítette. 2007 júniusában a végrehajtást kérő bejelentette a végrehajtónak, hogy követelését mindkét végrehajtási ügyben engedményezte, a Pesti Központi Kerületi Bíróság pedig jogerőssé vált végzésével megállapította, hogy a végrehajtást kérő személyében jogutódlás állt be. A végrehajtást kérő jogutódlás megállapítása iránt előterjesztett kérelmét ugyanakkor a másik, végrehajtást foganatosító bíróság jogerősen elutasította. 2008 és 2013 között a végrehajtást kérő több alkalommal kérte a végrehajtási eljárás folytatását, a végrehajtó végrehajtási cselekményeket foganatosított. 2013 augusztusában a (jogutód) végrehajtást kérő bejelentette, hogy követelését engedményezte, ennek tényét pedig a végrehajtást foganatosító bíróság végzésével megállapította. 2016 februárjától kezdődően a végrehajtó letiltó végzésével letiltást foganatosított az indítványozóval szemben.
- [3] Az indítványozó az elsőfokú bírósághoz előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság vele szemben szüntesse meg a két külön bírósági ügyszámon elrendelt, és a bírósági végrehajtó által egyesített végrehajtási eljárásokat. Álláspontja szerint az egyik végrehajtási ügyében a jogutód végrehajtást kérő nem tehetett volna joghatályos nyilatkozatokat – így nem volt jogosult sem az eljárás folytatását kérni a végrehajtótól, sem a követelését engedményezni –, mivel az eljáró bíróság jogerősen elutasította a jogutódlás megállapítása iránti kérelmet. A másik számon elrendelt végrehajtási ügyében pedig a végrehajtást kérő jogszabálysértő módon fordult az eljáró bírósághoz, az pedig jogszabályt sértve mondta ki a jogutódlást, mert ez a bíróság nem volt illetékes a jogutódlás kérdésében döntést hozni. Mindezek alapján az indítványozó álláspontja szerint a végrehajtási eljárásban vele szemben érvényesíteni kívánt követelések 2013 márciusában elévültek.
- [4] Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította. Megállapította, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság jogutódlást megállapító jogerős végzése alapján az ügyek egyesítését követően a végrehajtó joghatályosan foganatosított további végrehajtási cselekményeket, ezt a végzést pedig eredményesen már nem lehet támadni, a 2013-ban az ismételt jogutódlás bírósági megállapítására tekintettel pedig a jogutódok is joghatályosan jártak el. Az ítélet utalt arra is, hogy az indítványozó a fennálló tartozását nem fizette meg, a végrehajtó által kiállított letiltó végzés jogszerű, az elévülés pedig – figyelemmel a végrehajtó által időközönként teljesített végrehajtási cselekményekre, illetve a végrehajtást kérő kérelmeire – nem következett be.

- [5] A Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya vonatkozásában helybenhagyta. A másodfokú bíróság az általa kiegészített tényállás és a fellebbezésben hivatkozottak alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az elévülés bekövetkezett-e, vagy a végrehajtást kérő személyében bekövetkezett jogutódlások, ezzel összefüggésben a foganatosított végrehajtási cselekmények az elévülést megszakították, továbbá fontosnak tartotta rögzíteni, hogy az indítványozó által kezdeményezett peres eljárás mindvégig ugyanazon alperes (a „második” végrehajtást kérő jogutód) ellen folyt. A bíróság ítéletében rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a megállapításra, hogy az elévülés nem következett be, a perben továbbá nem volt vitatott az sem, hogy a több, folyamatban lévő végrehajtási ügy 2003 novemberében egyesítésre került. A bíróság lényeges körülményként rögzítette, hogy azt az indítványozó sem vitatta, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság már az egyesítést követően, 2007 novemberében állapított meg jogutódlást a végrehajtást kérő személyével összefüggésben. Ezt a határozatot – állapítja meg a bíróság – „függetlenül attól, hogy az arra illetékes bíróság hozta vagy sem, nem lehet nem figyelembe venni; tekintettel arra, hogy jogerőre emelkedett. A benne foglaltakhoz a bíróság kötve van, az adott döntést a felperes nem támadhatja; a határozat jogellenessége nem vizsgálható.” Az engedményezés mindkét érintett követelés vonatkozásában megtörtént – állapította meg a törvényszék –, erre figyelemmel a jogutódlás megállapítása iránti kérelem előterjesztése, illetve a jogutódlás jogerős megállapítása alkalmas az elévülés megszakítására. A másik, végrehajtást foganatosító bíróság később kelt és jogerőre emelkedett, a jogutódlásról érdemben döntést nem tartalmazó végzése a törvényszék szerint nem írja felül a fenti végzés joghatásait, azaz a jogutódlást megállapító végzés jogerejét nem teszi semmissé. A bíróság ítéletében kiemelte, hogy „egy végrehajtási ügy volt folyamatban a jogutódlási kérelmek előterjesztésekor, a végrehajtást kérő személyében bekövetkezett jogutódlás megállapításakor; ezért az egyesítés időtartama alatt a végrehajtás folytatását előmozdító intézkedés vagy egyéb cselekmény a végrehajtási jog elévülését mindkét ügyre kiterjedően megszakította.” Ezért nem alapos az az indítványozói hivatkozás – mutatott rá a bíróság – miszerint az egyik főkövetelés esetében egyáltalán nem történt jogutódlás, illetve a jogutód joghatályos jognyilatkozatot nem tehetett.
- [6] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – majd főtítkári felhívást követően annak kiegészítésében – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással kérte a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a „tisztes eljárás” sérelmét esetében egyrészt az alapozza meg, hogy mind az első fokon, mind a másodfokon eljáró bíróságok „jogszabály- és iratellenesen, kellő indokolás és részletezés nélkül állapították meg, hogy az engedményezés mindkét követelésrész vonatkozásában bekövetkezett.” Másrészt mindkét bíróság – sérelmezi az indítványozó – annak a bíróságnak a jogutódlásra vonatkozó döntését vette figyelembe, amelyik azt illetékesség hiányában meg sem hozhatta volna. Állítása szerint tehát ügyében két, egymással ellentétes bírói ítélet született, és mindkettő jogerőre is emelkedett, holott „egyértelműen megsérti a tisztességes eljáráshoz való jogomat, és alapvetően a jogbiztonság követelményét, ha egy bíróság anélkül hozhat döntést, hogy arra lenne illetékessége.” Ezzel véleménye szerint sérült a törvényes bírósághoz való joga is. Nézete szerint „az első és másodfokú bíróság a két jogerős ítéletből kiválasztotta azt, amelyik az ügyemre nézve hátrányosabb, holott az azt meghozó bíróságnak nem is volt illetékessége”. Ezzel – meglátása szerint – ügyében sérült a pártatlanság elve is. Álláspontja szerint az ügyében eljáró bíróságok jöllehet az eljárási szabályokat nem sértették meg, de döntéseikkel megsértették a tisztességes eljáráshoz való jogát akkor, amikor döntéseiket „egy, már önmagában alapjogsértő döntésre alapozták”, illetve „igazságtalanul, nem egyenlő arányban” mérlegeltek két jogerős döntést.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak szerint mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva mérlegelési jogkörében elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, az Abtv.-ben meghatározott követelményeknek, azaz eleget tesz-e a 26–27. §-ok szerinti, valamint a 29–31. §-okban támasztott feltételeknek. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] 3.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében megállapított határidőn belül nyújtotta be, megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, továbbá az alaptörvény-ellenesség indokolását, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett ítélet alaptörvény-

ellenességének megállapítására és megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.

- [9] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [10] 3.2. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti tartalmi követelményeknek, nem vet fel ugyanis sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [11] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során, ezért a bírói döntések irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3321/2012. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [12] Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján a vizsgált ügyben megállapította, hogy az indítványozó az ügyében eljáró bíróságok tényállás megállapítását és bizonyíték-értékelését, a döntés indokolását tartotta alaptörvény-ellenesnek, azaz valójában a támadott döntés törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság a fentiekben ismertetett irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.
- [13] Önmagában az a tény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és azok indokolásával, mert a bíróság az indítványozó által helyesnek tartottól eltérő bizonyíték-értékelés alapján megállapított tényállásra alapította döntését, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének az alátámasztására, nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [14] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.
- [15] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására – mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek egyikének sem –, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. április 29.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1438/2018.

